

Svar på revisionsrapport – gällande omställning till god och nära vård

Sammanfattning

Regionfullmäktiges förtroendevalda revisorer har överlämnat rapporten Granskning av Region Kronobergs arbete med omställning till god och nära vård till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för folkhälsa och vårdval.

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen önskar revisorerna ett samlat svar från hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för folkhälsa och vårdval samt regionstyrelsen med uppgift om tidsplan för planerade åtgärder samt redovisning av hittills vidtagna åtgärder som tillvaratar de förbättringsmöjligheter som föreslagits.

För varje rekommendation som föreslagits ska följande framgå:

- Hittills vidtagna åtgärder
- Planerade åtgärder
- Tidplan för planerade åtgärder
- Eventuella andra synpunkter

Utifrån genomförd granskning är revisionens samlade bedömning att hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för folkhälsa och vårdval samt regionstyrelsen inte helt bedriver arbetet med omställning till nära vård på ett ändamålsenligt sätt med tillräcklig styrning och intern kontroll.

Revisionen rekommenderar därför hälso- och sjukvårdsnämnden, nämnden för folkhälsa och vårdval och regionstyrelsen att:

- Tydliggöra verksamheternas ansvar och mandat i att driva projekt inom nära vård.
- Säkerställa en god tillgänglighet och god kontinuitet samt möjlighet till fast läkarkontakt i primärvården.
- Följa upp arbetet med indikatorer för att säkerställa att de effektivt mäter framstegen mot en god och nära vård.
- Främja och stärka samverkan mellan primärvård och specialiserad vård i omställningsprocessen.
- Säkerställa långsiktig finansiering för omställningen till nära vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för folkhälsa och vårdval lämnar ett samlat svar där det bland annat framgår att omställningen till god och nära vård bedrivs på en bred front inom såväl primärvård som sjukhusvård. Exempel på

initiativ som främjar omställningen är framtagandet av handlingsplan för 1100 invånare/läkare i den offentliga primärvården.

När det gäller att säkra långsiktig finansiering för omställning till nära vård rekvideras statsbidrag i enlighet med politiska beslut senast den 17 april 2025. Den långsiktiga finansieringen hanteras i budgetprocessen inför respektive år. Här hanteras även eventuell omfördelning av resurser mellan nämnder och verksamhetsområden om uppdrag förändras.

Regionstyrelsen har enligt reglemente och arbetsordningar inte ansvar för omställningsarbetet när det gäller god och nära vård. Regionstyrelsen överlåter åt hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för folkhälsa och vårdval att lämna svar över revisionsrapporten för sina respektive ansvarsområden.

Rekommendationer och svar

Nedan redogörs för revisionens rekommendationer och det samlade svaret från hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för folkhälsa och vårdval.

Rekommendation 1

Att tydliggöra verksamheternas ansvar och mandat i att driva projekt inom nära vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för folkhälsa och vårdvals svar

Hittills vidtagna åtgärder

Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi Närmare Kronobergaren visar mål och riktning utifrån vilka verksamheterna ska genomföra erforderliga insatser.

Av uppdragsspecifikationen för Vårdval Primärvård avsnitt 4.12 Utvecklingsarbeten framgår tydligt att vårdcentralen ska delta i Region Kronobergs utvecklingsarbeten, genom att vårdcentralens medarbetare, efter kompetens, deltar i olika projekt. Som exempel nämns medverkan i Allmänmedicinskt kunskapscentrums (AMK) kompetensutvecklingsråd, medicinska grupper, läkemedelskommittén, AMK:s Primärvårdsråd samt relevanta patientprocessarbeten inklusive utvecklingen av nära vård. Medverkan ska även ske i enlighet med uppdragsspecifikationens avsnitt 7.2 Fördjupade läkemedelsgenomgångar i teammodell för patienter inskrivna i kommunal hemsjukvård. Läkemedelsgenomgångarna görs i samverkan mellan läkare, apotekare samt sjuksköterska och vårdpersonal i hemsjukvården. I detta uppdrag kan också ingå att läkaren medverkar i utbildning av personal vid aktuellt äldreboende eller motsvarande.

Regionens projektmodell för nära vård-projekt har vidareutvecklats för att tydliggöra beslutsnivå, syfte, mål, planering och involvering, samt för att säkerställa jämlik information och delaktighet.

Ersättning på upp till 180 000 kronor årligen utbetalas till respektive vårdcentral för inlämnat och godkänt patientnära medicinskt kvalitetsutvecklingsarbete.

Kravet för ett godkänt arbete har varit att enheten först lämnar in en projektbeskrivning med problemformulering och plan för tillvägagångssätt samt att man sedan redovisar utfallet relaterat till den ursprungliga beskrivningen [Vårdgivarwebben - Allmänmedicinskt kunskapscentrum](#).

I januari månad höll hälso- och sjukvårdsdirektören tillsammans med samtliga verksamhetschefer inom hälso- och sjukvården en dialog rörande verksamheternas arbete med omställningen till nära vård. Syftet var att tillsammans resonera kring pågående insatser och projekt som leder till önskad förflyttning inom omställningen, samt fokus för det fortsatta arbetet. Genomförda insatser kategoriserades med hjälp av fem områden; samverkan och samordning, hälsofrämjande och preventiva insatser, tillgänglighet på nya sätt, styrning och ledning som stödjer omställningen samt personcentrering och delaktighet.

Planerade åtgärder

Utifrån pågående utredningar med koppling till omställningen kommer regionens verksamhetsområdeschefer sammanträda för att skapa en gemensam riktning samt ta fram av planering för gemensamt genomförande. Det gemensamma arbetet planeras och följs upp i verksamhetsplanen på lämplig nivå.

Exempel på insatser framåt innefattar fortsatt utveckling av systemledning, kulturförändring, vidareutveckling av uppgiftsväxling, stärka det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt utveckla internkommunikationen kring omställningen.

Därutöver pågår en organisering av hälso- och sjukvårdens samlade stöd i syfte att stärka omställningens framdrift i hela systemet.

Tidplan för planerade åtgärder

Planerade åtgärder med tillhörande tidplan samt intervall för uppföljning återfinns i hälso- och sjukvårdens verksamhetsplan, samt i förekommande fall även på respektive verksamhetsområdesnivå i Stratsys.

Eventuella andra synpunkter

Ansvar för att driva omställningen finns på alla nivåer i organisationen. Insatser planeras, kommuniceras, genomförs och följs upp löpande på respektive nivå i systemet. Sedan 2024 integrerades omställningens initiativ i arbetet med budget och verksamhetsplan. Detta arbete fortlöper och förstärks kontinuerligt.

Rekommendation 2

Att säkerställa en god tillgänglighet och god kontinuitet samt möjlighet till fast läkarkontakt i primärvården.

Hälso- och sjukvårdsnämndens och nämnden för folkhälsa och vårdvals svar

Hittills vidtagna åtgärder

Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi Närmare Kronobergaren visar mål och riktning utifrån vilka verksamheterna ska genomföra erforderliga insatser.

Under avsnitt 1. Inledning i Uppdragsspecifikationen för Vårdval Primärvård framgår tydligt att patienten ska få möjlighet att välja och få tillgång till en fast läkarkontakt hos den utförare inom primärvården som patienten valt genom listning. Beräknat på andel listade patienter med fast läkarkontakt, utgår ersättning (ca 4 – 44 kronor per listad) enligt fastställd fördelningsnyckel.

Utifrån hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi Närmare Kronobergaren arbetar Region Kronoberg med målsättningen att ställa om hälso- och sjukvårdssystemet med ett tydligt fokus på öppenvård med primärvården som nav. Handlingsplan 1100 invånare/läkare är under framtagande i den offentliga primärvården.

Vidare pågår ett antal projekt som syftar till att öka tillgängligheten, frigöra tid samt förbättra kontinuiteten. Dessa innefattar exempelvis 1177 direkt, dokumenterad överenskommelse, sammanhållen planering, äldreomvårdningar, vidareutveckling av fast vård- och läkarkontakt och egenmonitorering.

Planerade åtgärder

Planerade åtgärder för att möta behov kopplat till att frigöra tid och resurser specificeras i verksamhetsplanens uppdrag och aktiviteter. Exempel innefattar vidareutveckling av digitala lösningar och hjälpmedel för att möta invånarens behov samt vårdinsatser utanför sjukhusmiljön, närmare invånaren.

Tidplan för planerade åtgärder

Planerade åtgärder med tillhörande tidplan samt intervall för uppföljning återfinns i hälso- och sjukvårdens verksamhetsplan, samt i förekommande fall även på respektive verksamhetsområdesnivå i Stratsys.

Eventuella andra synpunkter

Samverkan med länets kommuner på primärvårdsnivån är av högsta vikt för att möta de behov och utmaningar som omställningen innebär. Arbeta för framtagande av gemensam plan för samverkan mellan region och kommun med primärvården som nav pågår.

Rekommendation 3

Att följa upp arbetet med indikatorer för att säkerställa att de effektivt mäter framstegen mot en god och nära vård.

Hälso- och sjukvårdsnämndens och nämnden för folkhälsa och vårdvals svar

Hittills vidtagna åtgärder

Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi Närmare Kronobergaren visar mål och riktning utifrån vilka verksamheterna ska genomföra erforderliga insatser.

Uppföljning sker både utifrån Uppdragsspecifikationen samt utifrån satta indikatorer gällande omställningen till god och nära vård i verksamhetsplan för respektive nämnd. Ett exempel på indikator som följs vid hel- och delårsrapportering är kontinuitetsindex för besök hos läkare för alla patienter de senaste 18 månaderna.

Uppföljning av antal hembesök och hemsjukvårdsbesök per 1000 listade för varje vårdcentral finns med som kvalitetsindikator och adresseras på årligt dialogmöte med respektive vårdcentral.

Hälso- och sjukvårdens ledningsgrupp har fattat beslut om hälso- och sjukvårdens två kärnprocesser; ge god och jämlik hälso- och sjukvård samt främja hälsa i befolkningen. Vidare har hälso- och sjukvården tagit fram en uppföljning i form av en applikation i QlikSense innehållande indikatorer som rör samverkan och analyserar förändrade arbetssätt mellan primärvård och slutenvård. Detta möjliggör sammantaget att effekter av förändrade arbetssätt och samverkan kan följas upp på ett mer ändamålsenligt sätt.

Planerade åtgärder

För att följa omställningen både länsgemensamt samt hos respektive huvudman pågår dialog kring tillgängliga nationella indikatorer. Inom ramen för projektet nära vård i hemmet och samverkan mellan region och kommun pågår också dialogen om vad vi vill följa över organisationsgränserna.

Tidplan för planerade åtgärder

Planerade åtgärder med tillhörande tidplan samt intervall för uppföljning återfinns i hälso- och sjukvårdens verksamhetsplan, samt i förekommande fall även på respektive verksamhetsområdesnivå i Stratsys.

Eventuella andra synpunkter

Inget att tillägga.

Rekommendation 4

Att främja och stärka samverkan mellan primärvård och specialiserad vård i omställningsprocessen.

Hälso- och sjukvårdsnämndens och nämnden för folkhälsa och vårdvals svar

Hittills vidtagna åtgärder

Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi Närmare Kronobergaren visar mål och riktning utifrån vilka verksamheterna ska genomföra erforderliga insatser.

I Uppdragsspecifikationen avsnitt 4.1 Första linjens hälso- och sjukvård för alla åldersgrupper, framgår att vården i Region Kronoberg ska vara personcentrerad och hälsofrämjande samt möta patienten och närstående i dialog. Där omnämns även verksamhetens ansvar att vården tillgodoser patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet, där patienter som är i behov av samordning ska erbjudas fast vårdkontakt

Under avsnitt 1. Inledning i Uppdragsspecifikationen klargörs att Primärvårdens arbetssätt ska präglas av sammanhållna vårdprocesser, vilket innebär krav på ett fördjupat och ömsesidigt gränsöverskridande samarbete mellan vårdgivare med olika organisatorisk tillhörighet för att undersökning, diagnos, behandling och efterföljande rehabilitering i möjligaste mån ska kunna ske i ett sammanhang

Vidare beskrivs i avsnitt 4.9 Samverkan med andra hälso- och sjukvårdsaktörer inklusive kommuner att:

- Vårdcentralen ska medverka i olika samverkansformer, känna till och följa de beslut och riktlinjer i samverkansöverenskommelser som finns mellan Region Kronoberg och andra huvudmän
- Vårdcentralen aktivt ska bidra till samverkan för patienter som har behov av vård och omsorg från flera vårdgivare och huvudmän.
- Vårdkedjan ska säkerställas ur ett patient- och närståendeperspektiv.
- Samverkan med andra vårdgivare och huvudmän ska bedrivas på ett sådant sätt att patienten upplever vården som en helhet.

Utöver det som beskrivs ovan ansvarar även AMK:s primärvårdsråd för att i samråd med sjukhuskliniker och psykiatri/habilitering ta fram vårdöverenskommelser som innehåller rekommenderad arbetsfördelning. När vårdöverenskommelserna tas fram är omställningen till nära vård en central aspekt som tas hänsyn till.

Avslutningsvis pågår flera omställningsprojekt som syftar till att främja samverkan mellan primärvård och sjukhusvård, exempelvis arbetet läkare till läkare som är en del av projektet nära vård i hemmet.

Planerade åtgärder

Arbete för framtagande av gemensam plan för samverkan mellan region och kommun med primärvården som nav pågår.

Tidplan för planerade åtgärder

Planerade åtgärder med tillhörande tidplan samt intervall för uppföljning återfinns i hälso- och sjukvårdens verksamhetsplan, samt i förekommande fall även på respektive verksamhetsområdesnivå i Stratsys.

Eventuella andra synpunkter

Inget att tillägga.

Rekommendation 5

Att säkerställa långsiktig finansiering för omställningen till nära vård.

Hälso- och sjukvårdsnämndens och nämnden för folkhälsa och världsval svar

Hittills vidtagna åtgärder

30 miljoner kronor av sektorsbidraget - beräknat utifrån antalet listade - fördelades i september 2024 ut till vårdcentralerna för arbete kopplat till nära vård och effektiviseringar. Syftet med ersättningen var att stärka verksamheternas förmåga att uppfylla primärvårdsuppdraget i linje med nära vård. Verksamheterna presenterade planerade och/eller genomförda insatser vid dialogmöte med Kundval under hösten-2024. Några exempel på planerade och/eller genomförda insatser som presenterades var: Samverkansprojekt Kommun och ambulans, extrapersonal för att möta högt söktryck och förbättra tillgänglighet, timanställning av bemanning till jourläkarcentralen för att säkra kontinuiteten på vårdcentralen, kompetensutveckling för personal.

Planerade åtgärder

Statsbidraget har rekvirerats enligt politiska beslut och uppgår 2025 till 51,9 miljoner kronor för Kronobergs del.

Tidplan för planerade åtgärder

För kommande år utbetalas från sektorsbidraget till vårdcentralerna, i form av en resursförstärkning på 148 kronor/listad.

Arbetet med omställning till god och nära vård samt delar av omställningsprogrammet Närmare Kronobergaren finansieras av statsbidrag för nära vård, som 2024 uppgick till cirka 46 miljoner kronor. Bidragsnivån har årligen fastställts i överenskommelse mellan SKR och regeringen. Från och med 2025 ändras hantering och statsbidraget blir förordningsstyrt (SFS 2024:1253). De långsiktiga konsekvenserna av förändringen är ännu inte kända, men av förordningen framgår att bidraget avser täcka samma områden som tidigare angavs i överenskommelsen. Den största skillnaden 2025 är att region och kommuner ska lämna en gemensam plan avseende vilka insatser som ska genomföras. Arbetet pågår med att ta fram en plan som ska inkludera de åtta områdena som anges i förordningen. Bidraget rekvireras hos Socialstyrelsen.

Den långsiktiga finansieringen hanteras i budgetprocessen inför respektive år. Här hanteras även eventuell omfördelning av resurser mellan nämnder och verksamhetsområden om uppdrag förändras. Omställningen till nära vård väntas frigöra resurser som kan användas om uppdragen förändras.

Eventuella andra synpunkter

Inget att tillägga.

Ewa Ekman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilagor

- Granskning av Region Kronobergs arbete med omställning till god och nära vård, 2024-11-20